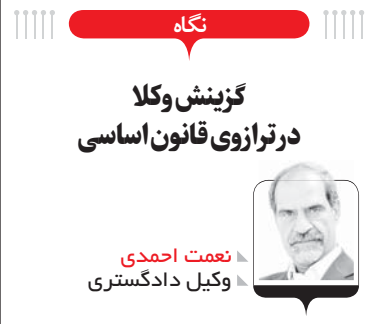

● اصل ۳۵ قانون اساسی به طرفین دعوی حق داد برای خود- در همه دادگاه‌ها- وکیل انتخاب کند و در صورت نداشتن توانایی انتخاب وکیل، باید برای آنها امکانات تعیین وکیل فراهم شود. این اصل از اصول مترقی قانون اساسی بود. با تصویب قانون آیین دادرسی کیفری، استثنائات بر علنی بودن محاکم در سه فراز برشمرده شد: اعمال منافعی عفت و جرائم برخلاف اخلاق حسنه و امور خانوادگی یا دعاوی خصوصی به درخواست هریک از طرفین و محاکمه‌هایی که محل امنیت یا احساسات مذهبی باشد. با تأسیف عدم حضور در دادگاه موضوع این سه مورد را قضاات به وکلا هم تسری دادند و با اینکه در قانون اساسی حضور وکیل در همه دادگاه‌ها به صورت حق پذیرفته شده بود، این حق نادیده گرفته شد و عملاً در مرحله تحقیق مقدماتی و دادسرا، دفاع وکیل نادیده گرفته شد. باید بگویم همین مطلب باعث شد کل تحقیقات مقدماتی که توسط دادسرا در مرحله تحقیق صورت می‌گیرد در اولین جلسه دادگاه مورد انکار متهم واقع و مدعی شود اقراریر ماخوذه به غف و اجبار بوده است. از طرفی، با تشکیل دادگاه ویژه روحانیت، شیوه خاصی پذیرفته شد که در دادگاه ویژه روحانیت افراد خاصی اجازه وکالت داشته باشند. فکر نکنم ویژگی موردنظر آیین دادرسی دادگاه ویژه روحانیت شامل بیش از صد نفر از بین بیش از ۴۰ هزار وکیل رسمی دادگستری باشد؛ یعنی فقط حدود صد نفر از وکلای فعلی دادگستری می‌توانند در دادگاه ویژه روحانیت وکالت کنند. قانون جدید آیین دادرسی کیفری هم از شگفتی‌های قانون‌گذاری است. عجیب‌وغریب از آن بابت که قانون جدید آیین دادرسی کیفری از لوائح قضائی بود و توسط قوه قضائیه تهیه و مدت‌ها در کمیسیون قضائی مجالس بود. در شرایطی که این قانون با تعیین مهلت قانونی نزدیک به لازم‌الاجراشدن بود، قوه قضائیه در کمال ناباوری اعلام کرد فعلاً امکان اجرای قانونی که توسط قوه قضائیه تهیه شده بود، میسر نیست و باید اشکالات اجرایی آن برطرف شود. با این ادعا، مجدداً قانون آیین دادرسی کیفری به مجلس برگشت و یکی از اصلاحات آن شامل مرحله دفاع، به‌خصوص، وکلای دادگستری شد.

ماده ۴۸ این قانون مقرر می‌دارد:

با شروع تحت‌نظر قرارگرفتن، متهم می‌تواند تقاضای حضور وکیل کند. وکیل باید با رعایت و توجه به محرمانه‌بودن تحقیقات و مذاکرات، با شخص تحت‌نظر ملاقات کند و وکیل می‌تواند در پایان ملاقات با متهم که نباید بیش از یک‌ساعت باشد، ملاحظات کتبی خود را برای درج در پرونده ارائه دهد. این ماده تا همین‌جا، کلی ایراد و اشکال دارد و حق دفاع متهم را تضییع می‌کند.

در این ماده به صراحت، اصل بر محرمانه‌بودن تحقیقات و مذاکرات گذاشته شده است. با این وصف وقتی متهم درخواست ملاقات با وکیل کند، وکیل فقط یک ساعت می‌تواند با موکل تحت‌نظر خود در تماس باشد و تصریح نشده است آیا این یک ساعت برای هر نوبت درخواست است یا اینکه در کل تحقیقات تنها یک ساعت با موکل خود ملاقات کند. آنچه باعث تعجب است، ادامه ماده است که مقرر می‌دار، وکیل می‌تواند در پایان ملاقات با متهم که نباید بیش از یک ساعت باشد، ملاحظات کتبی خود را برای درج در پرونده ارائه دهد… منظور از ملاحظات چیست و درج در پرونده چه معنایی دارد؟ متأسفانه دامنه محدودیت حضور وکیل در مرحله تحقیق مقدماتی به همین ملاقات یک ساعته و درج ملاحظات منتهی نشد و تبصره‌ای به این شرح به ماده ۴۸ اضافه شد:

در جرائم علیه امنیت داخلی یا خارجی و همچنین جرائم سازمان‌یافته که مجازات آنها مشمول ماده ۳۰۲ این قانون است (جرائم موجب مجازات سلب حیات، جرائم موجب حبس ابد، جرائم موجب مجازات قطع عضو و جنایات عمدی علیه تمامیت جسمانی یا میزان ثلث دیه کامل یا بیش از آن، جرائم موجب مجازات تعزیری درجه چهار و بالاتر، جرائم سیاسی و مطبوعاتی) در مرحله تحقیقات مقدماتی طرفین دعوی، وکیل یا وکلای خود را از بین وکلای رسمی دادگستری که مورد تأیید رئیس قوه قضائیه باشد، انتخاب می‌کنند اسامی وکلای مزبور نیز توسط رئیس قوه قضائیه اعلام می‌شود. قبل از توضیح این تبصره طنز گزنده‌ای را که همگان به کرات شنیده‌ایم، می‌آورم: فردی بار شیشه‌ای حمل می‌کرد، دوستی به وی رسید و با عصای خود محکم به بار کوبید و گفت چه حمل می‌کنی؟ پاسخ داد: یکی دیگر بزنی هیچ.

ادامه در صفحه۱۹

ادامه از صفحه اول

مسئله‌ای که مورد ایراد شورای نگهبان هم قرار گرفت و در نهایت با اصلاحاتی به تأیید رسید، اما همچنان مورد انتقاد حقوق دانانی است که معتقدند این مصوبه ناقض اصل ۳۵ قانون اساسی است.

ماجرای تمدید مصوبات اصل ۸۵

براساس اصل ۸۵ قانون اساسی: «مجلس نمی‌تواند اختیار قانون‌گذاری را به شخص یا هیاتی واگذار کند، ولی در موارد ضروری می‌تواند اختیار وضع بعضی از قوانین را را رعایت اصل هفتادوم به کمیسیون‌های داخلی خود تفویض کند، در این صورت این قوانین در مدتی که مجلس تعیین می‌نماید به صورت آزمایشی اجرا می‌شود و تصویب نهایی آنها با مجلس خواهد بود». قانون آیین دادرسی هم بر اساس همین اصل به‌صورت آزمایشی در حال اجراءست و همچنان به‌جای تصویب نهایی در صحن، قوهقضائیه ترجیح می‌دهد با تمدید مهلت اجرای آن، کار تصویبش را به جای صحن علنی مجلس، به کمیسیون حقوقی و قضائی مجلس بسپارد. این‌گونه بود که در پایان مهلت اجرای آزمایشی، این‌بار درخواست تمدید مهلت اجرا به اضافه برخی اصلاحات به مجلس فرستاده شد و روز پنجم خرداد در جلسه کمیسیون حقوقی و قضائی بررسی و تصویب شد. متن این مصوبه در روز ۱۲ خرداد از سوی مجلس به شورای نگهبان ارسال شد. در متن نامه علی‌الریحانی به شورای نگهبان برای ارجاع این مصوبه آمده بود: «طرح اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری که با عنوان تمدید مهلت اجرای قانون آیین دادرسی کیفری و اصلاح مواد آن از آن به مجلس تقدیم شده بود، طبق اصل ۸۵ قانون اساسی در جلسه روز سه‌شنبه پنجم خرداد، به تصویب رسید».

قانون جدید به روایت معاون قوه‌قضائیه

درباره اینکه مصوبه جدید مجلس چه تغییراتی نسبت به قانون قبلی دارد، ذبیح‌الله خدائیان، معاون حقوقی قوهقضائیه، روز یکشنبه توضیحاتی به رسانه‌ها داده بود. به گفته او، بر اساس این اصلاحیه، جلسات محاکم کیفری یک، دادگاه تجدیدنظر، دادگاه انقلاب و شعب دیوان عالی کشور که به موجب قانون آیین

دادرسی کیفری با حضور سه عضو رسمیت پیدا می‌کرد، با حضور دو عضو نیز رسمیت می‌یابد. از دیگر موارد تغییریافته در قانون جدید که معاون حقوقی قوه قضائیه آن را تشریح کرده بود، مربوط به ماده ۹۲ قانون آیین دادرسی کیفری است که مقرر می‌دارد در صورت کمبود بازپرس، دادستان در غیرجرائم موضوع ماده ۳۰۲، یعنی جرائمی که مجازات آنها سلب حیات، حبس ابد، قطع عضو و جنایات علیه تمامیت جسمانی یا میزان نصف دیه کامل یا بیش از آن و جرائم موجب مجازات تعزیری درجه سه و بالاتر، دارای اختیارات بازپرس بوده و می‌تواند تحقیقات مقدماتی را خود انجام داده و یا به دایران ارجاع دهد. این مقام قضائی در ادامه توضیح پیرامون مواد قانون جدید هم گفته است: «اصلاح دیگر مربوط به صلاحیت

دادگاه کیفری یک، دادگاه نظامی یک، دادگاه انقلاب (با تعداد قاضی) و دیوان عالی کشور است که در جرائم تعزیری از درجه چهارم به درجه سه کاهش پیدا کرد. مورد دیگر اضافه‌شدن یک تبصره به ماده ۹۸ قانون آیین دادرسی کیفری است که بر اساس آن در بندهای الف، ب، پ و ت ماده ۳۰۲ این قانون، بازپرس می‌تواند با همکاری ضابطان دادگستری تحقیقات لازم را انجام دهد». اما یکی از بخش‌های مهم این تغییرات که مربوط به حق همراه داشتن وکیل برای متهمان بود، به صورت کلی این‌گونه توسط معاون حقوقی قوه قضائیه تشریح شده بود: «در قانون آیین دادرسی کیفری پیش‌بینی شده بود که سلب حق همراه داشتن وکیل با عدم تفهیم این حق به متهم در مرحله تحقیقات مقدماتی موجب بی‌اعتباری تحقیقات می‌شود، اما در اصلاحیه پیش‌بینی شده است که این تخلف موجب مجازات انتظامی درجه چهار برای قاضی است. موارد ذکرشده، مهم‌ترین اصلاحات بوده، اما علاوه بر آن اصلاحات جزئی‌تری نیز در قانون به عمل آمده است.»

سیاست

دفاع از متهمان امنیتی به شرط تأیید

الزامی شدن انتخاب وکلا از فهرست موردقبول قوه قضائیه

نظر مشورتي شورای نگهبان

آنچه از سوی معاون حقوقی قوه قضائیه به عنوان اصلاحات جزئی مطرح شده، مواردی است که در طرح پیشنهادی اولیه وجود داشته و به تصویب مجلس هم رسیده اما شورای نگهبان آنها را مغایر قانون اساسی تشخیص داده بود. از جمله آنکه در متن «اظهارنظر مشورتي حقوقي شورای نگهبان» که در تاریخ ۱۹ خرداد منتشر شده، آمده است: «به موجب اصلاح صورت‌گرفته، مأموران سازمان اطلاعات سپاه نیز، با رعایت ترتیبات بند موضوع این ماده (ماده اصلاحیه) به عنوان ضابط دادگستری شناخته شده‌اند. همچنین در این نظر مشورتي درباره ماده ۹ اصلاحیه هم تصریح شده که اجازه نامحدود برای واگذاری پرونده‌ها از سوی بازپرس به ضابطان قضائی با توجه به اینکه بازپرس واجد شان قضائی است و ضابطان واجد چنین شائی نیستند، قابل تأمل» است. همچنین مورد دیگری که در این تغییرات، در نظریه مشورتي شورای نگهبان مورد توجه قرار گرفته، این بود که در اصلاح ماده ۱۳، به بازپرس اجازه داده شده تا بدون نیاز به حکم رئیس دادگستری، حساب شخصی افراد را چک کند و چون در همین اصلاحیه تأکید شده که بازپرس می‌تواند اختیارات خود را به ضابط قضائی واگذار کند، این امر از سوی شورای نگهبان برخلاف مصونیت حقوق و حیثیت اشخاص از تعرض دانسته شده بود. در نهایت هم کمیسیون قضائی مجلس، این اختیار را تنها به شرط تأیید رئیس حوزه قضائی به بازپرس داده است.

روایت سخنگوی کمیسیون قضائی مجلس
اما جدا از این ایرادات، یکی از مهم‌ترین نقدهای وارده به قانون جدید، مسئله سلب حق داشتن وکیل از متهمان امنیتی در دوران تحقیقات اولیه پرونده بود. محمدعلی اسفغانی، سخنگوی کمیسیون حقوقی و

قضائی مجلس، در گفت‌وگو با «شرق» درباره تبصره ماده ۴۸ که به این موضوع اختصاص دارد، می‌گوید: «ما در کمیسیون بر اساس طرح پیشنهادی قوه‌قضائیه، مصوب کرده بودیم که درباره جرائم امنیتی و جرائم سازمان‌یافته، متهمان در مرحله تحقیقات مقدماتی این مصوبه از سوی شورای نگهبان مخالف اصل ۳۵ قانون اساسی تشخیص داده شد، می‌گوید: «در نهایت با اصلاحی که در کمیسیون صورت گرفت، مصوب شد که مانند بعضی مواردی که در سازمان قضائی نیروهای مسلح مطرح می‌شود و فقط وکلای خاصی می‌توانند در این پرونده‌ها وکالت متهمان را به‌عهده بگیرند، در این‌باره هم وکلای خاصی که به تأیید قوه‌قضائیه می‌رسند، می‌توانند وکالت متهمان را به‌عهده بگیرند.» سخنگوی کمیسیون حقوقی و قضائی مجلس تصریح شد: بر اینکه اصل این اصلاحات، با نظر ریاست محترم قوه‌قضائیه به مجلس ارائه شده بود، گفت: «در مورد این ماده هم متهمان پس از پایان تحقیقات مقدماتی مجاز به استفاده از وکلای دلخواه خود هستند و محدودیت انتخاب وکیل فقط مربوط به زمان تحقیقات اولیه است.»

آنچه در نهایت به تصویب رسید

در نهایت آنچه در جلسه روز ۲۷ خرداد کمیسیون حقوقی و قضائی به تصویب رسید و شورای نگهبان هم همان روز آن را تأیید کرد تا از روز گذشته لازم‌الاجرا شود، درباره حق برخورداری متهمان از وکیل این‌گونه حکم کرده: «در جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی کشور و همچنین جرائم ریاست‌جمهوری انجام خواهد شد، ماده ۳۰۲ این قانون است، در مرحله تحقیق مقدماتی، طرفین دعوی وکیل یا وکلای خود را از میان وکلای رسمی دادگستری که مورد تأیید رئیس قوه‌قضائیه باشند انتخاب می‌کنند. اسامی وکلای مزبور توسط رئیس قوه‌قضائیه اعلام می‌گردد». درباره حق «انتخاب» وکیل از سوی متهمان در اصل ۳۵ قانون اساسی تصریح شده: «در همه دادگاه‌ها طرفین دعوی حق دارند برای خود وکیل انتخاب کنند و اگر توانایی انتخاب وکیل نداشته باشند باید برای آنها امکانات تعیین وکیل فراهم گردد».

خالی‌شدن انبار این شرکت و کاهش تولید منجر شده است.در متن این نامه خطاب به وزیر نیرو آمده: «وزارتخانه را در حالی تحویل می‌گیرید که تعدادی از نیروگاه‌ها از جمله نیروگاه تیریز بر خلاف اصل ۴۴ قانون اساسی و آیین‌نامه واگذاری شرکت‌های دولتی جهت رد دیون واگذار شده‌اند.» این نامه در ۲۷ مرداد ۹۲ برای وزیر فرستاده شده است.

معمای تخلف‌های سعید مرتضوی

نمایندگان گزارشی ۴۰ هزار صفحه‌ای از تخلف صورت‌گرفته در سازمان تأمین اجتماعی به قوه قضائیه فرستادند؛ گزارشی که حاصل ماه‌ها پیگیری سرنخ‌ها و تخلف‌ها بود. پرونده سنگینی که بیش از هر چیز نشان از آن داشت که اصرار احمدی‌نژاد بر ایقان سعید مرتضوی در تأمین اجتماعی تا چه میزان برای کشور تبعات منفی به دنبال داشت. این روزها مرتضوی به خاطر همین پرونده در آمدوشد به دستگاه‌های قضاست. آن روزها حکم دیوان عدالت اداری مبنی بر عدم حضور مرتضوی در سازمان تأمین اجتماعی نیز احمدی‌نژاد را قانع کرد و ماجرا تا استیضاح وزیر کار در مجلس پیش رفت، اما امروز هرچه به آن تاریخ بازمی‌گردیم، شخص می‌شود که حضور مرتضوی در آن موقعیت به تخلفی تاریخی منجر شد….

۲- در بند (الف) ماده ۴، واژه «تاسیس» به «شرایط» تبدیل شود.
۳- در تبصره ۹ ماده ۹، ظاهر را مرجع لغو شخص نیست.
۴- در بند (ب) ماده ۱۳، قوانین دیگری نظیر قانون حمایت از آلمان به‌معروف و ناهیا از منکر نیز وجود دارند. همچنین در بند (ط) این ماده، مشخص نیست آیا باید بند ۶ ماده ۱۱ رعایت شود یا خیر؟ به‌علاوه بند (ط) و بند (ز) به‌ترتیب به بند (د) و بند (ذ) تبدیل شود.
۵- بر اساس تبصره ۶ ماده ۱۹، در صورت انحلال یا لغو پروانه فعالیت حزب، اعضای مؤثر آن تا پنج‌سال مجاز به هیچ‌گونه فعالیت تشکیلات نیستند درحالی‌که در بند (ج) ماده ۵، اعضای مؤثر احزاب منحل‌شده توسط دادگاه به‌طورکلی از تأسیس حزب یا عضویت آن محروم شده‌اند؛ لذا مشخص نیست نسبت این دو ماده با هم چگونه است؟

خبر

ارسال پرونده مهدی هاشمی به اجرای احکام

● **تسнім**: رئیس دادگاه‌های عمومی و انقلاب تهران گفت: پرونده مهدی هاشمی به اجرای احکام کیفری ارسال شد. عباس پوربانی، رئیس دادگاه‌های عمومی و انقلاب تهران، درباره آخرین وضعیت پرونده مهدی هاشمی گفت: در رابطه با این پرونده رأی صادر شده و شعبه تجدیدنظر نیز نظر خود را اعلام کرده است و رأی صادرشده قطعی و لازم‌الاجرا شده است. پوربانی درباره برخی ادعاها مبنی‌بر اینکه به قاضی پرونده برای تشدید مجازات فشار وارد شده است، گفت: در پرونده مهدی هاشمی تاآنجاکه اطلاع دارم و براساس صحبتی که با قاضی تجدیدنظر داشتم، این قاضی گفت: «هیچ‌کس تا الان درباره چگونگی تعیین مجازات از من سؤال نکرده است، به‌ویژه مسئولان قوه قضائیه و این حکم رأی بنده بوده است».

ضیافت افطار روحانی برای اصولگرایان

● **فارس**: برخی نمایندگان و شخصیت‌های سیاسی اصولگرا، چهارشنبه‌شب میهمان ضیافت افطاری رئیس‌جمهور هستند. این مراسم به میزبانی نهاد ریاست‌جمهوری انجام خواهد شد، همچنین برای برگزاری این مراسم دعوت‌نامه‌ای از سوی دفتر رئیس‌جمهور برای برخی شخصیت‌های سیاسی، حزبی و نمایندگان ارسال شده است. سال گذشته نیز برخی شخصیت‌های سیاسی اصولگرا و اصلاح‌طلب به‌صورت جداگانه میهمان ضیافت افطار روحانی بودند.

ضرب‌الاجل کمیسیون اصل ۹۰ برای استعلام پرداخت‌های رحیمی

● **ایلنا**: محمدعلی پورمختار، رئیس کمیسیون اصل ۹۰ با اعلام این خبر که به‌علت پاسخ‌ندادن دادگستری، پیوست سوم برای درخواست استعلام اسامی ۱۷۰ کاندیدا مجلس هشتم، که از محمدرضا رحیمی پول دریافت کرده‌اند، زده شده است گفت: «اگر دادگستری تا مهلت زمانی مقرر، پاسخ مناسب ندهد، کمیسیون اصل ۹۰ از ابزارهای قانونی خود برای دریافت پاسخ استعلام‌ها استفاده خواهد کرد». تاکنون نسبت‌به پاسخ این استعلام، اقدامی انجام نشده است و رئیس دادگستری استان براساس وظیفه قانونی خود، هرچه‌زودتر باید پاسخ کمیسیون اصل ۹۰ را بدهد.

زربیا فان در بهارستان

● **شرق**: عبدالرضا عزیزی، رئیس کمیسیون اجتماعی، از بررسی پرونده تقصض از بنیاد شهید با حضور مسعود زربیا فان خبر داد. این جلسه دیروز در کمیسیون برگزار شد و از امیرخجسته، رئیس کمیته تقصض از بنیاد شهید، نیز دعوت به‌عمل آمده است. خجسته پیش‌تر از کارشکنی و طولانی‌شدن روند بررسی پرونده در کمیسیون اجتماعی گلّه کرده بود.

خروج «پدیده شاندیز» از گردونه قضائی

● **ایرنا**: نودر شفیع، سخنگوی کمیسیون امنیت ملی، از بررسی مشکلات پدیده شاندیز خبر داد: «مقرر شد دولت و قوه قضائیه حمایت لازم را داشته باشند تا مردمی که سهام‌دار هستند هرچه‌سریع‌تر به حقوق خود برسند و با توجه به ابعاد ملی و اشتغال‌زایی، پروژه تکمیل شود». به گفته او، تمامی تخلفات صورت‌گرفته در پدیده شاندیز و میزان باید به مسیر قانونی خود برگردد و مردم باید به میزانی که سرمایه‌گذاری کرده‌اند به حق خود برسند. همچنین مقرر شد پروژه پدیده شاندیز بعد از رفع اشکالات قانونی به مسیر اقتصادی خود برگردد و از گردونه قضائی خارج شود.

هدف‌گذاری «یکتا» برای انتخابات

● **دولت بهار**: مسعود زربیا فان گفت: تشکیلات یکتا قرار است فقط در دایره اصولگرایی فعالیت کند. او افزود: جبهه یکتا یک تشکیلات سیاسی گفتگمانی در راستای مبانی نظام مقدس جمهوری اسلامی و آرمان‌های انقلاب اسلامی است، اما در عرصه عملی نیز قطعا حضور خواهد داشت؛ چراکه فعالیت صرف نظری در عرصه سیاسی کافی نیست و باید وارد عمل هم شد. زربیا فان در ادامه گفت: بنده نیز با اینکه ستمی در این تشکیلات ندارم، اما به آن کمک مشاوره‌ای می‌دهم. او همچنین افزود: مهم‌ترین عرصه عملی حضور جبهه یکتا در سیاست کشور، انتخابات پایان سال‌جاری است.

بریده اخبار

● **کاشفی خبر داد**: برگزاری ادامه جلسه مجمع عادی خانه احزاب در ۱۵ مرداد/ **ایسنا**
● **رؤسای قوای مجریه، قضائیه و مقننه، به‌ترتیب مبلغ ۱۲۰ میلیون تومان، ۵۰ میلیون تومان و ۵۰ میلیون تومان به امر آزادی زندانیان نیازمند، در همایش گلریزان اختصاص دادند/ **ایلنا****